

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Episcopatul român și împăcarea.

Foile din capitala Ungariei ne aduc știrea, că tocmai acum, pe sfârșitul tratărilor de împăcare ce decurgeau între cei trei membri esmiși de comitetul partidului național-român și între premierul guvernului, contele *Stefan Tisza*, petrece acolo și întreg corul episcopilor noștri români de amândouă confesiunile, afară de cei 2 mitropoliți, cari din cauza bătrânețelor și a timpului de iarnă n'au putut pleca și ei dela reședințele lor.

Anume, au sosit la Budapesta încă înainte de 1 Februarie n. 1914 episcopul nostru, Preasfinția Sa *Dr. Miron E. Cristea* al Caransebeșului și episcopii gr.-cat. români P. P. S. S. L. L. *Dr. Demetriu Radu* al Orăzii, *Dr. Vasile Hossu* al Gherlei și *Dr. Valeriu Traian Frențiu* al Lugojului. Preasfinția Sa episcopul nostru *Ioan I. Papp* dela Arad a sosit din cauza unei răceli cu câteva zile mai târziu.

Acești arhieri români au ținut împreună la «Hotel Continental» în decurs de 6 zile lungi discuțiuni, cari se terminau adeseori numai noaptea târziu.

Era deci evident, că prezența lor stă în legătură cu tratările de pace. E și un lucru foarte firesc acesta, căci nu numai ca cei dintâi dignitari ai neamului nostru din patrie, ci și ca Români fruntași, aveau sfânta îndatorire a se interesa de chestiunea împăcării și ași preciza și ei părerea și ținuta în o afacere, ce taie atât de adânc în viitorul nostru.

Precum tratările peste tot, așa și discuțiunile din sinul episcopatului nostru, sau mai ales ele, sunt de natură confidențială, pe cari istoria numai le va putea scoate la iveală la timpul său.

Dară nu ne îndoim de pe-acum, că episcopii noștri vor fi fost la înălțimea marilor lor înaintași în momente de asemenea importanță.

Toate foile din capitală aduc știre despre întrunirea episcopatului nostru ortodox și gr.-cat.; iar noi, Români, cari în deceniile din urmă trebuia adeseori să regretăm, mai ales în afaceri politice, o asemenea purcedere unitară, trebuie să simțim importanța acestui fapt, chemat a întări unitatea neamului și a reinvia zilele mărețe dela mijlocul veacului trecut și chiar de mai înainte.

În cele următoare reasumăm mai ales după ziarele maghiare mai serioase rapoartele despre rolul episcopatului.

Comisia de 10 a comitetului part. naț. român s'a întrunit în Budapesta Duminecă la 1 Febr. n. 1914 și zilele următoare, sub prezidiul lui *George Pop dela Băsești*. Au lipsit: dl *Oct. Goga*, ocupat cu piesa sa «Domnul notar» (care se va juca în curând în București) și părintele *Dr. Vasile Lucaci*, dus la Bruxela, ca talmaciu în afacerea vinderii unei băi de aur de pe la Baia-mare.

Comisia de 3, constătătoare din *Dr. T. Mihali*, *Dr. V. Braniște* și *Dr. Maniu*, a făcut raport despre stadiul tratativilor și despre rezultatul, la care s'a putut ajunge. Corul episcopatului român, care de mai multe zile petrece în capitală, a asistat la ședințe, cu membrii comitetului național, luând parte la discuțiunea asupra întrebărilor, ce ating împăcarea. Numai mitropoliții dela Sibiu și Blaj n'au sosit, din cauza bătrânețelor, dară au declarat, că se identifică cu punctul de vedere al episcopatului. Episcopii au pertractat 6 zile cu membrii comitetului, resp. cu comisia de 10. Cooperarea lor emanează în mod firesc din înalta poziție, pe care o au episcopii în viața

publică, și din dignitatea lor bisericească, având astfel însemnată influență asupra poporului român. Deci nu pot rămâne pasivi în chestiuni de atâta importanță, cum este aplanarea conflictului secular dintre Maghiari și Români.

După încheierea discuțiunilor cu membrii comitetului, episcopii și-au ținut de datorință, ca să comunice ministrului-prezident părerea lor și punctul de vedere ce-l au ei în această mare chestiune.

Aceasta s'a întâmpat la 7 Febr. n., adică, Vineri, la oarele 11 și 1/2, când s'au prezentat toți 5 episcopii prezenți: *Ioan I. Papp* al Aradului, *Dr. Miron E. Cristea* al Caransebeșului, *Dr. Demetriu Radu* al Orăzii, *Dr. Vasile Hossu* al Gherlei și *Dr. Valeriu T. Frențiu* al Lugojului, la contele *Tisza*, în palatul prezidiului ministerial din Buda. Premierul *Tisza* i-a primit cu afabilitate. După obicei-nuita salutare a spus episcopul *Hossu* scopul venirii, arătând, ce adânc îi zace la inimă episcopatului dorința de a să face odată împăcarea și buna înțelegere între aceste 2 neamuri. Spune, că s'au ocupat cu ei, episcopii, cu aceasta grea cauză, și că episcopatul a rugat și însărcinat cu espunerea părerii și a punctului de vedere, pe care stă episcopatul român întreg, pe P. S. Sa, episcopul *Caransebeșului Dr. Cristea*.

Contele *Tisza* mulțumește episcopatului pentru interesul ce-l dovedește și'n aceasta chestie, care de atâta timp îl preocupă și a cărei desolvare o dorește, căci apropierea și împăcarea ar fi, de sigur, nu numai spre binele patriei, ci mai ales și spre binele poporului român.

Apoi a început episcopul *Caransebeșului Dr. Cristea* esposeul său, în numele episcopatului, estinzându-se asupra întregului material al împă-

cării, dar — precum continuă foile maghiare — mai ales asupra afacerilor bisericești, școlare și culturale, cari interesează mai deaproape clerul.

Înainte de toate a exprimat premierului mulțumita episcopatului pentru acele osteneli și stăruințe patriotice, prin cari a făcut primii pași practici întru ajungerea la o înțelegere. Dacă din ambele părți — maghiară și română — încă nu-i destul de pregătită calea spre împăcarea durabilă, totuși episcopatul dă espreșiune speranței sale, că neobositelor stăruințe, vrednice de toată lauda, ale premierului, îi vor succeda a afla barem un *modus vivendi*, care să producă o apropiere între Maghiari și Români, și o astfel de armonică cooperare, care să ne ducă spre țința înțelegerii stabile. În această privință corul episcopesc stă gata a conlucra din toate puterile sale, încât — dacă azi sau mâne nu va succeda, — «să ne ajute bunul Dzeu a putea încheia cu altă ocaziune o înțelegere, spre binele țării și al poporului român».

Episcopul *Dr. Cristea* s'a estins apoi asupra singuraticelor întrebări, îndeosebi asupra concesiunilor puse în vedere, a împărțirii cercurilor electorale după noua lege, a legii de naționalități și a drepturilor ce le dă aceea limbii române în școalele primare și secundare, în administrație și justiție, etc., etc.

S'a încins apoi un schimb de idei mai lung, la care au participat toți arhierii. Acesta a durat 1 ceas și jumătate.

Episcopatul — zic foile maghiare — pe baza unui comunicat dela «*Keleti Értésítő*» — s'a despărțit de ministrul prezident cu impresia, că încrederea va mai slăbi și va da loc la un raport mai bun, mai ales dacă înaltul guvern va începe a pregăti terenul de împăcare prin aplicarea cu

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

(Urmare).

Povestea a VII-a „Cel mai frumos trandafir”. Era odată o regiune, care într-o zi cade bolnavă la pat și nu-i mai trăgeau nici o nădejde. Un medic însă zise, că dacă îi vor aduce cel mai frumos trandafir, la care regina să se poată uita, se va vindeca. I-au adus tot felul de trandafiri, dar nici unul nu a fost cel mai minunat. Într-o zi un copil al reginei, vine cu o carte voluminoasă în mână și zise mamei sale: Ascultă, mamă, ce am cetit, și începu a ceti istoria aceluia, care voi să moară pe cruce, ca să scape pe toți oamenii de păcat. Regina la acestea să deșteaptă și îi să păru că eși dintre foile cărții cel mai frumos trandafir, trandafirul vecinic, care se năsu din sângele lui *Cristos* pe vârful *Golgoatei*, și regina a scăpat dela moarte.

b) Dacă vom privi mai de aproape valoare morală a acestor povestiri, fără îndoială vom constata, că toate sunt scrise cu scop de a scoate din ele ceva învățătură. Cât de frumos e scrisă în relief iubirea curată în povestea „Sirena”, căci cu toate că tânara prințesă a regelui mării să

înălă în aşteptările ei, nu își răzbuună asupra principelui. Cu toată surorile ei îi dau ansă, ba chiar și mijloc de a-și răzbuună, nu o face, ci preferă mai bine a muri dânsa.

Iubirea de mamă din povestea „Istoria unei mame”, nu numai că e instructivă, dar e și educativă; dovadă „Mama și fetița”, poveste de *Elena D. O. Sevastos*, așezătoare într-o toată — cu unele mici modificări — acestei povestiri a lui *Andersen*, care e prescrișă, ca material de religione, pentru cl. I a școlii noastre populare.

Nu de mai puțină însemnată este și învățătura ce o scoatem din povestea „*Ib și Cristina*”, când nemulțămirea e răspătită prin binefacere.

Cu o măiestrie rară este arătată răsplata celor ambițioși, precum și acelor moderați în povestea „*Cinci într-o pastală*”, precum și soarta ce'or leneși.

În povestea „*Potecovaru*”, ne învădează poftele deșarte ale acestei lumi, precum și pedepsa meritată a acelor, cari să îngrijesc mai mult de lucrurile și vieța acestei lumi trecătoare și desconsideră binele vecinic, ce de altcum ar trebui să fie țința unui creștin bun și adevărat.

Mai departe în povestea „*Bradul*” scoate în relief soarta nemulțămitorilor de trai și împrejurările între cari s'au născut și cum în niziunța lor de a ajunge la mai

bine, ajung în starea cea mai deplorabilă, din care nu se mai pot ridica și mor blăstămându-și destinul.

În sfârșit, în povestea „*Cel mai frumos trandafir*”, arată puterea cea mare și cu urmări binefăcătoare a credinței adevărate în învățăturile dumnezeiești a lui *Cristos*.

Forma în care ni se prezintă această carte cu titlul „*Povești alese*”, e una dintre cele mai atrăgătoare. Imaginațiuni bogate îmbrăcate într-un stil strălucitor și convingător ce răpește pe cetitor în regiuni mai înalte, și vrând ne vrând e silit să mediteze asupra celor cetite. Traducerea asemenea este ușoară și într-o limbă curată românească.

Nu e mirare deci, dacă povestile fără deosebire toate, — din cartea „*Povești alese*”, au o putere educativă foarte mare și nu pot să aibă decât înrăurire binefăcătoare asupra celitorului. Cum nu; când combate lenevirea, trândăvia, ambițiunea și alte rele. Pune mai departe pond deosebit pe cultivarea iubirii adevărate față de Dzeu, față de aproapele și a credinței în învățăturile bisericești, și toate aceste calități povestile din chestiune avându-le, și astfel clădite fiind pe un fond moral, nesmintit că atunci sunt și educative la primul loc.

c) Cu toate că povestile amintite sunt moralizatoare și educative, totuși luând în considerare tractarea acestora, subiectul

greu de toteles — măcar de s'ar scrie într-un stil cât de popular — spiritul străin față de spiritul poporului nostru român, nu pot să le recomand decât pentru copii dela gimnaziile străine, dela etatea de 12—15 ani, ca unii ce au vederi mai largi și le-ar înțelege, cu excepțiunea poveștii „*Istoria unei mame*” care prelucrată fiind ar fi potrivită și pentru copiii și copilele dela state ale școlilor populare de etatea 6—9 ani.

4. „*Grădina raiului și alte povestiri*”, de *Andersen* trad. de *B. Nemțianu*. Bibl. pentru toți. Nr. 657—658.

a) Cartea cuprinde 15 povestiri.

Povestea I „*Grădina raiului*”. Să zice că un fiu de rege dorea cu tot prețul să ajungă în rai. Dorința îi să și împlinește, căci vântul de răsărit, — în vâgăuna căruia ajunge într-o noapte — îl duce până în rai, însă neputând rezista ispitei de a păcătu, perde ferisirea raiului și ajunge iarăși acolo de unde a fost plecat.

Povestea a II-a „*Porcarul*”. Un prinț sărac voeste să se căsătorească și cere de soție pe fata împăratului, însă este refuzat. El își schimbă hainele și intră de purcar la împăratul, unde pentru niște jucării primește sărutări dela fata împăratului, ceea ce împăratul observând îi alungă pe ambii dela palat. Porcarul să arată fetei că cine e, însă nu o ia de soție, zicând, că după un prinț nu a voit să meargă, însă pentru niște jucării a sărutat pe un porcar.

bunăvoință a legilor, prin concesiuni succesive făcute Românilor, cari să-i convingă despre bunele sale intenții și să le scoată din suflet amărăciunea de azi.

Limba maghiară

în școlile noastre confesionale.¹

*Onorată Conferență!
Domnilor învățători!*

Două sentimente opuse mă predomină în clipele de față. Sunt estaziat, putând sta de vorbă cu d-voastră, amici intimi ai școlii noastre și factor de căpetenie al culturii poporului din cele două protopopiate ce compun cercul conferențiar. Mă cuprinde însă și un fel de neliniște. Mă simt prea puțin destoinic a da orientările ce aveau pot deslega greaua problemă ce ne preocupă în conferență.

Da, domnilor! Leghion este numărul chestiilor școlii noastre populare. Din câte chestii a avut și are școala însă, nici una nu-i dă bătaia de cap ce i-o cauzează limba maghiară. Să fiu bine înțeles! Nu faptul, că trebuie a propune în școale acest studiu, cauzează bătaia de cap. A învăța limbi nouă dorește fiecare ins, ce vrea a pătrunde cât de cât în sufletul altor popoare. Ba a ne înțelege cu alții în limba lor pentru noi poate să constituie atribuție culturală. Din bătrâni am moștenit credința că cunoașterea limbilor dublică, triplică valoarea persoanelor. Ne-am obișnuit binișor a prețui oamenii mai mult după limbile ce le vorbesc, decât după cultură. Și fiindcă învățarea maghiarei duce la înmulțirea cunoștințelor de limbă, introducerea ei ca studiu obligat, putem zice, pe nime nu neliniștește. Din contră. Studiul maghiar poate face și poporului servicii. Ceea ce neliniștește este cvantul, mulțimea de material maghiar ce trebuie a-l prelucra elevii. Contra cvantului, care îngreunează, dacă cumva nu împedecă total învățământul din alte studii, au luptat și luptă toți bărbații de școală alături și în deplină solidaritate cu autoritatea școlară.

Dar să încep de la cap!

Școlile bisericești noastre au primit organizație mai temeinică prin anii 1850—1860. Până atunci mai mult cu numele erau școli, — așa numitele școli de cantori, în cari cantorii bisericești propuneau cetitul și scrisul în cantul bisericesc. Cele mai multe din școale s'au adus la ființă prin marele Andreiu Șaguna, care cel dintâi le-a dat organizare temeinică. Susținute

¹ Cuvânt de deschidere, ținut la conferența învățătorilor gr.-ort. români din cercul IX (Lupșa Turda).

de biserică și stând sub eghida bisericii de sine înțeles, caracterul școlilor a trebuit să fie cel confesional — național. (Numirea oficială era: școale naționalicești). — Limba de propunere a lor n'a putut fi deci, decât cea română, care mai bine corespunde caracterului școlilor. Zice un pedagog (pare-mi-se Rein): Individul este ca și o plantă — nu se poate desvolta, decât în mediul său; desrădăcinată planta curând se ofilește. Chiar așa și individul aruncat în mediu strein. Mediul în cazul nostru, cum de altfel ușor se înțelege, este limba maternă. În ea crește, cu ea se desvoltă un popor și fără ea se stânge. De aceea se numesc fericite școalele cu limba de propunere maternă. Elevii acestora neluptând cu greutatea ce le aduce învățarea limbilor streine, progresează ușor în discipline, în obiectele de învățământ și fără greutate se împartășesc și de educație, care este ținta supremă a școlilor populare, țintă ce planul de învățământ al nostru o definește astfel: Grijă școlii ca a instituției chemate a da omului educație completă, va trebui să se îndrepte atât spre trupul, cât și spre sufletul elevului (Pag. 51).

Punctul de vedere de limbă, ca deplin pedagogic, l-a recunoscut și prima lege fundamentală a statului nostru, votată la stăruința fericitului ministru de culte și instrucțiune publică Bar. Eötvös Iósef, a cărui centenar dela naștere nu de mult a fost serbat în toate părțile. Legea din vorbă, cunoscută ca art. de lege XXXVIII din 1868 în §§ 55, 58 pur și simplu a sancționat organizația existentă. Organizația pur confesională-națională a durat intactă până la anul 1879. În acest an legislațiunea patriei votează legea ce o cunoaștem sub numirea art. XVIII din 1879. Articolul acesta a decretat primată de obligator în școlile populare studiul limbii maghiare, punând bază bilinguismului de astăzi. Învățământul conform acestui articol se restringea la 2—3 ore pe săptămână și consta mai mult din cetit-scrisul maghiar. Starea aceasta tolerabilă n'a durat mult. Din ce în ce s'au înmulțit orele și învățarea limbii maghiare din ce în ce a devenit mai intensivă, până s'a ajuns la legea și ordinațiunile din 1907, în cari pentru limba maghiară s'au croit 13 ore săptămânal (aproape 1/2 din toate orele) și intențitatea învățământului a fost urcată până la cerințele § 19 din art. de lege XXVII 1907, care prescrie: Limba maghiară este a se propune în toate despărțămintele... în așa măsură, ca un elev cu limba maternă nemaghiară după terminarea anului 4 de școală, să-și poată la înțeles exprima gândirile în limba maghiară atât cu

graiul, cât și în scris. Ca apoi să nu încapă nici o îndoială asupra gândirilor maghiare ce trebuie a le exprima elevii «cu graiul și în scris», planul ministerial, și pe baza lui planul nostru, au fixat exact materiile ce vin prelucrate în maghiară. Geografia, istoria patriei, constituția, matematica cu toate problemele ei practice, datinele și legendele populare (vezi paginile 16—23 din plan) cuprind materialul, care trebuie să-l știe și în ungerie elevii și încă la înțeles — în vorbit și scris. Cum vedem, în planul maghiarei se cuprinde aproape întreg domeniul științific. Nu sunt esempte nici științele naturale. La absolvirea școlii populare, după plan, fiul țaranului din cutare cătun ferit de lumea mare, trebuie să aibă tot aceeași știință maghiară, care o are fiul domnului din cutare oraș pur maghiar.

Cu materialul paralel au fluctuat și metodele. La început, cum am zis, învățământul maghiar s'a mărginit la cetit și scris. Era pe atunci vorba, că obiectul acesta numai de aceea s'a introdus în școale, ca să dea ocazie fiilor de popor a învăța unele elemente a acestei limbe, ca în viața practică, pe la diregătoriile publice și comerțului, să nu le fie de tot străină această limbă, să-i cunoască barem cetitul și scrisul. Graiul maghiar s'a pretins numai mai târziu. Metodul întrebuițat la propunere era cel gimnazial (cu ajutorul gramaticii). Cu gramatica maghiară în mână și după regulile ei erau ținuti a exprima frazele maghiare elevii. Metodul acesta, care l-am putea numi metoda regulilor, necesita mare încunjur până la rezultat cât de cât pozitiv. De aceea s'a abandonat. Planul ministerial, edat în legătură cu legea școlară din 1907, a decretat de îndreptățit metoda așa numit direct, fiindcă baza lui o formează conversațiile maghiare libere cu elevii.

Acum — în bilinguism — ne aflăm astăzi. Toate elementele științei pretinse de plan (afară doar de religie și limba română), trebuie cum vedem a le propune și în limba maghiară — cu ajutorul conversațiilor fără sfârșit, în și afară de școală. Și vai de școală ce nu se conformează, căci e decretat, că cu finea anului 4 de școală elevii trebuie să-și poată cu facilitate exprima gândirile ungereste — în vorbit și scris.

E posibil? Pot vorbi și scrie elevii școlilor noastre pe ungerie în anul 4? Pot vorbi și scrie barem când primesc absolutul școlii populare? — Pun întrebările, fiindcă avem o experiență de 6 ani cu legea apponyiană, destul timp, ca să facem bilanțul pe baza experiențelor practice cu mulțimea orelor și cu metoda direct.

câmp. Cu toate admonerile binevoitoare ale salciei bătrâne, ale graiului, nu își pleacă capul în fața furtunii ce s'a deslănțuit asupra câmpului. După furtună toate plantele erau vesele, numai hrîșca a negrit ca tăciunele, fiindcă a cutezat a să uita la fulger. Salcia bătrână plângea de mila ei.

Povestea XI-a „Soldatul de cositor”. Un soldat de cositor având numai un picior cade de pe al treilea cat, îl găsește niște copii cari îl așează într-o luntre de hârtie și ajunge în stomacul unui pește. Peștele e prins și soldatul iară ajunge în casa și la jucăriile de unda a plecat. Un copil îl aruncă în foc și în cele din urmă se topește.

Povestea XII-a „Mărgărita”. O floare modestă, când era mai fericită, e smulă și dusă în coliviu unui ciocărlan, care încă ieri era liber și cânta în aer. Ciocărlanul în coliviu uitat și părăsit moare, și e îngropat cu mare cinste, iar mărgărita după ce a vestezit e aruncată în pulberea din drum.

Povestea XIII-a „Ingerul”. În această poveste și spune cum pe copiii cari mor li duce ingerul înaintea lui Dzeu și devin și ei ingeri.

Povestea XIV-a „Berzele”. Să povestește despre o familie de berze, felul cum se hrănesc și cum a învățat a sbura, pregătindu-se pentru drumul lung către Egipt.

stelele de pe cer, iar Daminică li arată moartea cum merge cu o mulțime de oameni în car.

Povestea VI-a „Pitulicea”. Pitulicea e o fetiță mică cât jumătate degetul cel mare. Dăla femeia unde ere, o răpește o broască, dela broască un cărbuș. De aici ajunge sub pământ la un sobol de unde cu ajutorul unei rândunice ajunge în țările calde și devine regina florilor.

Povestea VII-a „Păstorita și hornarul”. Acestea sunt niște păpuși de porțelan, cari însă fug dinaintea unui chinez tot păpușă, ce era bunicul păstoritei, și voia să o dea de soție după un om strungit pe ușa unui dulap. Păstorita și hornarul însă, iar să întore pe măsura, unde au fost mai înainte.

Povestea VIII-a „Cufărul sburător”. Un fecior de neguțator, care risipește averea tatălui său cu ajutorul unui cufăr ce avea însușirea să sboare, — ajunge în Turcia și dându-se de Dzeul Turcilor, se logodește cu fata regelui, însă în ziua cununiei îi arde cufărul, nu mai poate sbura la palat. Fata îl tot așteaptă, însă el să duce în lume.

Povestea IX-a „Firul de in”. Să povestește despre un fir de in, cum a crescut din pământ, până a devenit apoi servetă, hârtie de scris și în cele din urmă ars în foc.

Povestea X-a „Hrîșca”. Hrîșca era cea mai frumoasă dintre plantele de pe

Răspunsul la întrebări se cuprinde în următoarele fapte. Inspectorii școlari regești judecă simplu și zic: Nu-i spor, că nu-i de treabă învățătorul, care nu vrea ori nu știe să satisfacă legii! Autoritatea susținătoare de școală cu drept zice: Intreg timpul prețios de școală se petrece în exerciții de limbă în detrimentul cunoștințelor reale, care rămân desconsiderate! Strigați și d-voastră în lumea mare și ziceți: Exercițiile de vorbit, strigătele și convorbirile în fel și formă cu elevii ne obosesc plămâni, introduc în noi germenii boalelor și morții timpurii!... Adevărat, fapte reale sunt aceste, cari înstreinează mult tinerii noștri a îmbrățișa cariera de învățător, de unde și provine, că luptăm din greu cu lipsa de învățători, lipsă ce nici cu mijloace extraordinare nu se poate împlini. Și nici nu e complet tabloul, oprindu-ne aci. Exercițiile fără număr obosesc și elevii și-i înstrăinează de școală. În praxa mea am dat de elevi ce imitau exemplul lui «Niculiță cel nebun» din poezie, numai ca să scape de tortura exercițiilor. Rezultatul celor 6 ani de praxă cu metoda direct se cuprinde deci (nime nu mă poate da de minciună, când așa zic) abia cu câteva exerciții de vorbire, învățate mai mult mecanic, cari în cursul verei de regulă le uită băeții, așa că cu începutul noului an școlar învățătorul e silit a începe d'acapo, și cu copiii mai înaintați și mai buni ai școlii sale.

Cu ce se explică rezultatul nemulțămitor? — Sigur nu cu lenea învățătorilor, ci cu pretenziunile imposibile de împlinit din § 19. Legea cere mai mult, decât se poate împlini. Sufere și de scăderea, că nu face nici o deosebire între școlile sătești și urbane. Strânge sub o pălărie, și măsură cu aceeași măsură toți elevii, ca și când nu ar fi de toți știut, că capacitatea (posibilitatea) de a însuși limbi nouă variază după talentele de limbă a elevilor și după mediul în care trăesc, și că elevii din ținuturi unde limba socială nu e cea maghiară, nici când nu-și vor putea exprima la perfecțiune «gândirile» în această limbă. În gimnaziul se propune câte 8 ani latina, oamenilor acum mari. Cine însă o vorbește? Oare elevii școlii noastre, copiii nevrăstnici, cărora puțin le stă mîntea la învățătură, să facă excepție?... I. I. Rousseau în Emilul său a zis: Fiecare lucru poate avea mii de semne, însă fiecare idee nu poate avea decât o formă, prin urmare omul nu poate învăța decât o singură limbă. Dați elevilor atâtea sinonime câte vă place, voi schimbați cuvintele, nu limba; copiii nu vor ști nici când decât o limbă. Cred că Rousseau destul de bine explică eronarea din § 19. Ca să nu

Povestea XV-a „Tovarășul de drum”. Un copil orfan neavând pe nimeni, merge în lumea largă și își găsește un tovarăș, cu ajutorul căruia el ajunge a lua de soție pe fata regelui, care era vrăjdită, însă el o mântuiește. Voină în urmă să răsplătească tovarășului său de bine ce i făcuse, acela nu primește, ci zice că el e mortul, pe care l-a scăpat din mâinile talharilor, și cu aceasta s'a făcut nevăzut.

b) Ar urma acum, să mă exprim asupra valorii din punctul de vedere al fondului al acestor povestiri. Povestea „Grădina raiului” e curată istoria lui Adam și a Evei. Tânărul prinț, după ce a ajuns în rai, e expus ispitei. Cu toate că era un tânăr nepătat, nu cunoștea păcatul, — căci primise o creștere bună, — totuși în rai nu putu rezista ispitei ce i se puse din partea zăneli raiului și astfel păcătuiește, în toamă cum a făcut Adam și Eva.

Povestile ce urmează „Porcarul”, „Casa cea veche”, „Familia cea fericită”, toate au un fond moral, toate sunt scrise cu scop de a scoate ceva învățături din ele. Dar pe lângă aceea că sunt moralizatoare, sunt multe dintre ele cari sunt și instructive, cum sunt d. e. „Firul de in”, „Berzele”, etc. Împartășesc adecă în formă de povești și cunoștințe folositoare. (Va urma).

se creadă că sunt parțial și caut argumente în autori dșmani învățării limbei maghiare, reproduc la acest loc și un pasagiu din o vorbire a contelui Apponyi Albert, autorul legii din 1907, ținută în cameră la 28 Ianuarie 1889. Eată ce zicea la 1889 urzitorul legii școlare dela 1907: «Cu toții am întâlnit în viață oameni, cari știau mai multe limbi, cum se cade. La astfel de oameni, după cum ne-am putut convinge, lipsa de corectitate în exprimare influențează și ideile înseși. Un spirit, în care stăpânește confuzie de limbi, nu e în stare să producă nici idei clare și nici să arete o judecată statornică și logică. De aceea mi se pare că imprimarea unei limbi străine până la măsura ca cineva să poată cugeta în aceasta limbă și să se poată ocupa științific cu ea, trebuie să ducă neapărat la una din două: sau la zdrobirea puterii intelectuale și la zăpăcirea funcțiunilor unitare ale vieții spirituale, sau la nimicirea limbei materne și la ridicarea limbei străine la rolul de stăpân»

Nu eu, ci autorul legii din 1907 a croit critica fătului său, înainte de a-i da naștere. Și încă ce critică. Noi numai urmele legislatorului le călcăm când zicem: Dispoziție păgubitoare culturii noastre este §-ul 19 fără a putea măcar în parte servi scopul pentru care s'a creat.

Consecvența? — Trebuie explicat și aplicat §-ul între marginile echității, cari nu vatămă nici cultura noastră, și în marginile posibilității, cari pretind numai ceea ce se poate, dela micii școlari. Va veni vremea, și poate nici nu e departe, când autorii legii vor asculta glasul bisericii noastre prin reprezentanții ei legali, și vor îmblânzi ori scoate din valoare părțile prea dure a legii. Esperiențele și constatările ce le facem noi aici, vor aduce cum cred bun servitiu și în o parte și în alta.

Trec acum la alt ordin de idei. Dvoastră ca corporație executivă culturală, irelevant de cele ce au fost sau vor urma, datori sunteți: a) a executa legea în măsura ce se poate, și b) a cauta și afla căile ce facilitează sarcina d-voastră, ca propunători ai limbei maghiare.

Scopul prim îl veți putea ajunge alegând din plan materialul ce se poate prelua (Seleționare admite și însuș planul) în școalele din cercul conferențiar. Forța învățământului maghiar va forma-o, cum cred, învățământul intuitiv prescriș în plan pentru clasele prime ale școlii populare. Materialul redus în estenziune, se va prelucra după principiul: «non multa, sed multum», cât se poate de aprofundat, ca să poată pune din el elevii independent întrebări și să poată da și răspunsuri. Vă veți feri apoi de terminii științifici, de noțiuni prea abstracte, de cuvinte înalte, cărora elevii în viața de toate zilele nu le trag nici un folos. Țeranii noștri, și dacă se vor întâlni cu țerani unguri, în conversația ce s'ar încinge între ei, nu vor folosi cuvinte înalte, ci numai vorbele uzitate în limba populară. De ce atâta forțare, deci, la însușirea graiului înalt și științific literar, căruia nici când nu i se va trage nici un folos în viața practică?! Limba maghiară se învață; dacă se învață, să-i tragă folosul generațiile viitoare în praxa vieții. Când folosul nu se trage, superfluu e și învățământul. De aceea cer, ca elevii să se deprindă numai în frazele convenționale mai uzitate. Primit acest punct de privire, § 19 va suna: Limba maghiară se va propune în măsură, ca elevul cu limba maternă nemaghiară, după absolvirea școlii populare, să-și poată exprima în această limbă cât mai la înțeles gândirile asupra lucrurilor și acțiunilor ce stau aproape de el.

Scopul al doilea privește metodel. Facilitate în propunerea limbei maghiare se poate obține prin perfecționarea metodei. Metodel, se înțelege rămâne cel direct, fiindcă comunică fără încunjur ideile maghiare. Metodel acesta trebuie însă dezvoltat și aplicat după unele reguli bine fixate. Planul, în privința metodei direct, da la pagina 128 următoarea indigitație: «Materialul menit pentru conversațiile maghiare trebuie tractat întâi în românește din toate punctele de vedere.» Foarte bine! Ar fi și absurditate a conversa cu elevii fără a avea dinainte orientarea în materialul ce formează obiect al conversației maghiare. Mamele încă învață micuții a vorbi cu ajutorul mimice, gesturilor etc., adevărat le împrumută ideile întâi. Așa trebuie să facă și învățătorii. Lângă ce zice planul, trebuie să se adaugă însă și alte considerante, de aceea d-voastră metodel direct îl veți manua după regulile ce le fixez aci:

1. Conversației maghiare îi premerge conversația română, dar nu în ora de maghiară, ci în altă oră mai înainte (d. p. română). Când cu maghiara numai se reasună conversația română pe scurt.

2. Intrebările și răspunsurile maghiare, cu alte cuvinte toată convorbirea maghiară, are să decurgă după ordine de idei înainte știută, nu de-a valma: cum se nimer întrebările și răspunsurile. Conversațiile de-a valma sunt *curat verbalizm*, elevii nu le pot urmări și nici nu au interes pentru așa învățământ.

3. La convorbiri au a se folosi numai cuvinte dinainte cunoscute elevilor. Fiecărei conversații îi premerge deci memorizarea de cuvinte maghiare (al căror conținut se înțelege îl cunosc elevii în românește). Cuvintele nouă se învață din memorie (se spun cu graiul, ori se scriu pe tablă). Unele manuale au mic vocabular, care face bun serviciu.

4. Conversațiile se fac în fraze scurte și întregi. Perioadele — cel puțin la început — să se evite total. Piese narrative (narațiunile) le povestește învățătorul din început, până la sfârșit, fără întreruperi, ca să nu se conturbe înțelesul, apoi se reproduce conținutul prin elevi. (E bine a preface în narațiuni toate conversațiile, ca să se deprindă în limbaj fluent elevii).

5. Conversațiile să fie scurte, din câteva fraze numai. În o oră e destul, dacă se poate isprăvi cu o idee sau notele unei idei din bucăți de conversat. Frazele le reproduc toți elevii, rând pe rând, începând cu cei mai buni și apoi treptat cu slabi până la cel din urmă. În cor e permis a reproduce numai frazele ce le rostesc toți elevii bine, nu singurat, altfel în loc de memorizare, se trezesc elevii cu beții de vorbe neînțelese și rău pronunțate.

6. Când convorbirea stă în legătură cu vr'o piesă din carte, în conversație se urmează șirul ideilor din carte, cât se poate de independent de carte. Piesa se cetește cu elevii numai la urma conversației, când prin întrebări și răspunsuri potrivite se esplică frazele cărții și cuvintele nu destul de cunoscute elevilor, și se pun a reproduce și după carte conținutul.

7. Elevii, când răspund, fiecare vorbă și fiecare frază să o pronunțe întreagă și corect. Învățătorul nici când nu trece înainte, până nu obține pronunțările perfecte, ori cât timp s'ar recere la început. Răspunsurile de fraze prescurtate: igen, nem etc. să nu le tolereze de loc, fiind în detrimentul exercițiilor de vorbire.

8. Conversațiile se scriu și pe tablă și în caete (vidimate regulat de învățător), ajutând scrisul și cefitul, deprinderea ochilor și mânilor și însușirea ortografiei maghiare.

9. E de dorit, ba e postulat pedagogic chiar, că la conversații să participe și elevii altor clase. Grupările sunt folositoare și pentru învățător și pentru elevi. Învățătorului ajută elevii mai mari în darea răspunsurilor bune, dela cari le învață cei mici; iar pentru elevi sunt folositoare, că sporesc orele ocupărilor directe.

10. Jocurile de copii, cântările, gimnastica etc. — din punctul de vedere al instrucției — au menirea a exercita elevii în graiul maghiar și a-i înviora, după oboseală. În orele menite lor se vor exercita și aceste în măsură decretată de plan.

Aceste ar fi cele 10 porunci ale metodei direct, cari la tot cazul cer aplicație.

Am expus în reasumat toate esperiențele mele referitoare la chestia de pe tapet. Voiam să fiți prealabil orientați asupra problemelor ce se vor deslega în debateri. La d-voastre este acum rândul a cerne, a alege ideile bune și folositoare, a adăuga și întregi, a decreta cu un cuvânt măsurile ce le aflați cu cale în scopul rezolvirii norocoase a chestiei. Veți și face aceasta cu drag și însuflețire, — numai indoiesc.

Vă salut, domnilor! și conferența învățătorilor din cercul IX o declar de deschisă.

Vasile Gan

protopop, comisar consistorial.

Adunarea generală

a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

— Raport special. —

În viața și cultura popoarelor problemele economice câștigă tot mai multă importanță și factorii, cari făuresc destinul acestora caută cu dinadinsul să promoveze rezolvarea acestor probleme. Tot mai mult pătrunde în conștiința publică convingerea, că fericirea unui popor per eminent am agricol, stă în strânsă legătură cu înaintarea și înflorirea acelei pătri sociale, care se ocupă cu agricultura. Adevărul acesta îl exprimă foarte frumos un vestit agrar francez. Meline, fost ministru președinte, când zice „economia națiunii seamănă cu un arbore, ale cărui rădăcini le formează agricultura, iar crengile și frunzele sunt industria și comerțul; dacă suferă rădăcina, frunzele cad, crengile se uscă, iar arborele pierde“.

Stabilit odată acest adevăr trebuie să primim cu cea mai mare bucurie și cu cel mai viu interes la activitatea unei astfel de corporațiuni, pe a cărei flimură stă scrisă deviza: înaintarea țeranului agricol român. Sprijinul nostru se reclamă îndeosebi atunci, când ea se susține în mare parte numai prin concursul și din contribuțiile societății românești și când îndeplinește misiune națională economică de prima categoric. O astfel de corporațiune este „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Înființată de o samă de fruntași ai vieții noastre economice, ea dela urzire până azi a căutat cu o stăruință îndărătnică să vie țeranului nostru în ajutor aproape pe toate ternele vieții economice.

S'ar putea zice, că nu este aproape nici o comună în comitatul Sibiiului, în care această reuniune să nu fi aruncat sămănta învățării referitoare la diferite probleme din domeniul economiei. Întrunirile ei sunt totdeauna bine plătute sătenilor, întrucât prin ele să dau atâtea povețe și îndemnuri spre o viață familiară mai cumpătată și mai trează, spre erutare și o chivernisire cât mai bună a averii și a câștigului.

De astădată adunarea ei generală s'a ținut în comuna Gușterița, în 11 Ianuarie 1914. Deși timpul friguros era prea puțin ademenitor spre a părăsi odaia călduroasă, conștiința îndeplinirii unei datorințe frumoase în mijlocul poporului ne-a dat tăria și curajul unor „soimi“, și o cunună frumoasă de participanți compusă parte dintre membrii comitetului, parte dintre intelectuali și pedagogii din Sibii, descinde în comună la 2 ore p. m. Aleargi cu toții spre biserică unde poporul era întrunit la vecernie, la finea căreia parohul local Traian Petrișor arată rostul întrunirii și invită poporul la adunarea ce se va ține în școală.

Poporul nostru din Gușterița, deși e mic la număr, prin felul cum știe să-și prețuiască biserica și școala sa — ambele bine îngrijite (școala nouă și biserica din nou pictată și aranjată în lăuntru) — ne a sugerat

ideea, că e un popor tinăr și harnic, pornit pe calea înaintării morale și culturale. Creștința aceasta ne-a și confirmat-o întrunirea ținută în sala școlii — destul de spațioasă — care era în sensul strict al cuvântului arhiplină.

Adunarea a fost deschisă de dl Romul Simu, președintele ad hoc al adunării, care în termeni populari schițează scopurile reuniunii. Invită pe secretariul, V. Tordășianu, spre a face o expunere a activității reuniunii din anul 1912. Acesta espune pe larg toate acele terne ale vieții economice și naționale, în cari reuniunea a căutat să influențeze în mod binefăcător asupra înfloririi situațiunii țărânilor noastre.

Însă asupra lucrărilor săvârșite de reuniune întrunirea îmbunătățirea rasselor de vite de prăsilă. Prin expoziții de vite aranjate în diferite localități se încurajază poporul de a stăruii tot mai mult spre a nobilita rasele vitelor sale, ca astfel să poată realiza un venit tot mai mare din economia sa. În anul 1912 s'a aranjat expoziția de vite în Sebeșul de sus, unde spre scopurile mai sus înșirate s'au distribuit 300 cor. Relevează pașii făcuți de reuniune pentru cultivarea diferitelor plante, a pomilor, viilor, nutrețurilor măestrite etc. Prin aranjarea de cursuri, prin împărțirea de altoi de pomi, distribuirea de sămânțe de trifoiu, luțernă și napi de nutreț caută reuniunea să contribuie la îmbunătățirea și lățirea acestor plante în straturile cele mai largi ale țărânilor noastre. Deasemenea și mașinile agricole (de sămănat, de sfărțicat coceni, grapa de fânate etc.) au fost date în folosința plugarilor noștri. Accentuează frumoasele întocmiri, cu cari a înălțat reuniunea pe plugarii noștri, înșirirea de crediți s'au sistem „Raiffeisen“. Numărul lor este de 25 în comitat, toate înființate la sfatul și stăruința reuniunii. Acestea astăzi reprezintă un factor însemnat în viața economică a țeranului și ar fi de dorit, ca astfel de fortărețe economice să avem în toate satele noastre. Înșirirea acestora numără: 2649 membri cu cor. 60803.56 părți fundamentale, cor. 11,347.51 realități, cor. 56,732.71 fonduri de rezervă, cor. 15,066.91 fond economic și de binefacere, cor. 781,404.04 depuneri, cor. 1,282,250.63 împrumuturi și cor. 19,306.92 venit curat. Dl Tordășianu face un apel călduros către poporul nostru din Gușterița, ca să sprijinească cu toate puterile înșirirea de crediți, ce o au, să se înroleze cât mai mulți sub steagul ei, căci aceasta la timpul său le va fi de mare folos în lupta lor de emancipare economică de sub tutela altora.

După expunerea aceasta temeinică și instructivă corul pedagogilor dela seminarul „Andreian“ întonează 3 cântări, cari electrizează inimile ascultătorilor. Se alege o comisie pentru cenzurarea socotelilor, după care prof semin. I. Oțoiu vorbește poporului despre însemnătatea pomăritului și despre condițiile mai de căpetenie ale culturii pomilor. Înșiră foloasele, cari le putem avea din cultivarea pomilor și îndeamnă poporul, ca să-i dea mai multă atenție acestui ram, întrucât condițiile de prosperare sunt date. Situația favorabilă de valorizare, împărțirea hotarului prin comasare sunt împrejurări, cari trebuie să determine pe Gușterițeni, a se ocupa cât mai mult de acest ram și să-i dea o estensiune cât mai mare. Schițează normele, ce trebuie observate la sădirea și îngrijirea pomilor și-i sfătuie, ca să fie cu precauțiunea recerută la ivirea unui dușman foarte primejdios al merilor (păduchele roșu, Sch zoneura lanigera) care prin neglijența noastră poate face ravagiile, pe cari le-a făcut filoxera la vii.

Membrul comitetului N. Iosif arată însemnătatea creșterii vitelor în economie și atrage atențiunea țeranilor noștri asupra unui nou soi de vite importat de vecinii noștri Sași, asupra soiului „Simenthal“. Accentuează însușirile avantajoase ale lor, ca vite de jug, de carne, și de lapte. Cu deosebire însușirea aceasta le recomandă spre prăsilă, întrucât sunt între ele vaci cari dau și câte 26 l. de lapte pe zi.

Corul mai întonează o serie de cântări frumoase și înălțătoare.

Urmează raportul comisiei de revizuire, care prin raportorul său parohul T. Petrișor constată că toate sunt în regulă. Se ia la cunoștință raportul pe 1912, se aproabă socotelile și budgștul, ear comitetului i se dă absolutivul.

Pe urmă se împart cărți din biblioteca populară a reuniunii între popor, seminarele mai întonează de închiere cântarea „Marșul vitejilor“, iar pres diul mulțumind tuturor, cari au contribuit la reușita festivității închide adunarea la orele 6 p. m.

Din toate manifestările acestei sărbări se deslușește o pulsație puternică de muncă a conducătorilor reuniunii pentru creșterea economică ale țeranului nostru, care înțelege tot mai mult, că în economie „cine n'are carte, n'are parte“.

U. oasp.

NOUTAȚI.

Din cauza sfintei sărbători. „Vasile, Grigorie și Ioan”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Luni, la ora obicinuită.

Deschiderea universității. Ministrul de culte și instrucțiune publică a înștiințat episcopia reformată din Dobrița, că aproabă deschiderea universității din acel oraș cu începutul anului școlar 1914—15. Prelegerele facultăților de teologie, drept și științe de stat, precum și cele de filozofie, limbă și istorie, se vor ținea provizor în clădirea colegiului reformat.

Concert. Primum informația, că doamna Lucia Cosma va concerta în Sibiuu Vineri în 20 Martie n. c. în sala dela „Gesellschaftshaus”. Amănuntele se vor publica la timpul său. Concertul se dă în favoarea școlii de industrie, susținută de „reuniunea femeilor române din Sibiuu”.

Pentru armată. O adunare de 30 mii de țărani s'a întrunit Vineri în Stockholm și a votat o rezoluție cerând sporirea armatei. Demostratia s'a petrecut fără incidente.

Sufar de foame. Nenorocirile anului trecut au atins în deosebi ținuturile sudice ale țării noastre și au adus la săpă de lemn, nu numai familii, ci și comune întregi. Mizeria se mărește de astădată și prin o eamnă lungă și geroasă, în care locuitorii nu găsesc de lucru niciări. Câteva comune de pe țărmurile Dunării de jos nu mai au nici bucată de pâine zilnică. — Mare lipsă domnește și în satele de pe la Hălmeș și Baia de Criș. Autoritățile civile au cerut dela ministerul de agricultură să se trimită celor amenințați de foamete bucate și alte ajutoare.

Jubileu dublu. Regimentul de infanterie nr. 34 din Cașovia și-a serbat cu deosebită festivitate jubileul. S'au împlinit adevărat 180 de ani dela înființarea sa, și 50 de ani, de când regimentul a luat parte și s'a distins în războiul cu Danemarca în 1864.

Prima călătorie. Vaporul „Francisc Iosif” al societății de navigațiune Adria și-a făcut prima călătorie prin Marea Mediterană până în Las Palmas. Noul vapor a fost primit oficial în toate porturile. Autoritățile și pasagerii s'au exprimat cu cea mai mare încredere despre vaporul acesta, înzestrat cu lux și o tehnică modernă.

Mari emigrări. Din Lenberg se scrie, că după o pauză de câteva luni s'au început earăși mișcările de emigrare din părțile Galității. La stațiunile căilor ferate au fost opriți numeroși tineri, cari aveau pașapoarte false și voeau să scape de serviciul militar trecând în America. Cu toate acestea numărul muncitorilor, cari părăsesc Galitia, crește zilnic.

Primul aerobus. Inventatorul parisian Paul Smith a izbutit să realizeze, după experimente de câțiva ani, ideea unui aerobus sau omnibus aerian. Aviatorul Garaix s'a înălțat cu un astfel de aparat biplan, ducând șase și opt pasageri și sburând într'o jumătate de oră până la 1700 metri înălțime. Cu biplanul lui Smith aviatorul poate să facă înălțarea și coborârea, după cum dorește, mai repede, sau mai încet.

Contele Rosenborg. Regele Cristian al Danemarcei, cum se scrie din Copenhaga, a comunicat în ședința consiliului de stat, că nepotul său de frate, principele Aage, luând în căsătorie pe contesa Di Bergol, a renunțat la dreptul său de moștenitor al tronului precum și la titlul de principe, atât pentru sine cât și pentru urmașii săi. Principele a luat numele de conte Rosenborg, dar își păstrează titlul de altetă.

Turisti nenorociți. Munții elvețieni an de an pretind numeroase jofe de vieți omenești. În punctul acesta munții noștri ardeleni sunt relativ neasemănat mai blânzi, deși în frumuseți naturale și sălbatice nu stau cu mult îndărătul celor elvețieni. Clubul Alpiilor a publicat tocmai acum statistica despre turiștii nenorociți în 1913. Conform datelor publicate, s'au întâmplat în Elveția 237 de accidente în anul trecut 1913. Dintre acestea au fost mortale 114, ear de natură gravă 123. După naționalitate s'au nenorocit 43 oameni din Austro-Ungaria, 39 din Germania, 16 din Elveția, ceilalți sunt din Franța, Italia și din alte țări. Cauzele catastrofelor au fost: trăsnetul (în 7 cazuri) avalanșa (lavina), zăpada, ceața, inghețul, apoplexia ș. a. În ultimii 12 ani și au pierdut viața în Alpii elvețieni 1390 de persoane.

Viața de sport. Ziarul Daily Mail comunică mai multe date privitoare la ocuparea cu diferitele sporturi în Anglia. Englezii în 1913 au cheltuit 760 milioane coroane pentru scopuri de sport: alergări de cai, football, curse de automobile, aviație ș. a. Cifra aceasta dovedește dezvoltarea enormă a deprinderilor sub aerul liber în Anglia.

La școli superioare. Mișcarea femeilor turcești din Constantinopol a obținut rezultatul, că femeile vor fi admise la universitate; și anume afară de științele fundamentale, studentele dela școala superioară din Constantinopol vor învăța tratamentul bolnavilor, economia de casă și pedagogia, fi-rește în marginile admise de iz'em

Principe exilat. Am anunțat, că principelui Victor Napoleon i s'a născut un fiu în Bruxelles. Cu prilejul acestei nașteri un deputat francez a întrebat în mod oficial guvernul, că oare legea despre exilarea pretendenților la tronul francez se rapoartă și la principii născuți în străinătate, și anume, este sau nu exilat de pe teritoriul republicii nou născutul fiu al principelui Victor Napoleon? Ministrul de interne a răspuns în scrisoarea următoare: Legea, care după moartea lui Gambetta a dispus exilarea pretendenților la tronul francez, este aplicabilă și pentru fiul de curând născut al lui Victor Napoleon, prin urmare nici lui nu i se permite intrarea pe teritor francez.

Convorbire cu profesorul Ehrlich. Zilele acestea profesorul Ehrlich a fost în spitalul „Saint Lazare” din Paris. Directorul Emery al acestui spital a avut o convorbire interesantă cu celebrul profesor. În timp de trei ani, a zis Emery, s'au făcut la șase mii de bolnavi 28 mii injecții de salvarsan; cazuri de moarte nu s'au ivit decât la ultimele tratamente. Ehrlich a observat, că pentru asemenea cazuri de moarte nu este responsabil altcineva, decât însăși medicul. Salvarsanul este un medicament extraordinar de sensibil, care se schimbă îndată sub influența aerului și a luminii. Profesorul crede, că salvarsanul, a cărui întrebuintare s'a răspândit în Anglia, Rusia și Statele unite, va stârpi cu totul boala grozavă. A mai zis în sfârșit, că tratamentul boalelor molipsitoare va face în timp de zece ani progrese uimitoare, și că radul și rezele X au să învingă chiar și cancerul.

Petrecere în Sibiuu. O convenire socială împreună cu cântări, declamațiuni, postă umoristică și joc va aranja „Reuniunea sodalilor români din Sibiuu” Sămbătă, la 1/14 Februarie n. c. în „Unicum”. Venitul curat se dă fondului pentru rezidirea seminarului „Andreian” și fondului Aurel Viaicu pentru perfecționarea tinerilor meseriași în străinătate. Începutul la 8 o seara. Prețul de intrare: De persoană C 1—; Insignii de dans pentru dansatori 50 bani. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică.

Teatru în Sălăște. Reuniunea meseriașilor din Sălăște va da o reprezentațiune teatrală, Joi la 30 Ianuarie v. (12 Februarie 1914 la Sfintii: Vasile, Grigorie și Ioan) în sala festivă a școlii din Sălăște. Se vor juca pesele. I. Pentru ce am rămas flacău bătrân? monolog de A. Pop. II. Potpourî din cântece românești, executate de orchestra reuniunii meseriașilor. III. Tiganul la vânat, comedie originală în două acte de E. Suciu. IV. Rusalțiile vodevil într'un act de V. Alecsandri. Începutul la 7 1/2 ore seara. După producțiune joc.

Mulțumită.

Prin aceasta aduc cea mai adevărată mulțumită tuturor acelora, cari din tristul prilej al reposării și lamormântării neuitatului meu sot, prin exprimarea condolențelor și participarea la înmormântare iau cinstit memoria și au contribuit la alinarea durerilor mele.

Brad, la 24 Ian. 1914.

văd. *Elisabeta Părău.*

Poșta redacției.

Domnului A. M. în Hendorf. Suntem îngrămădiți cu material de altă natură și nu i ruțem face loc. Trimite lucrarea la altă foaie.

Teatru.

Miercuri în 11 Februarie: *Femea la patrulea de ani*, (sau *Vârșta primejdie*), dramă în 3 acte de Sil Vara.

Joi în 12 Februarie: *Bărbatul care rade*, reprezentație în beneficiul tenorului H. Karsten.

Urmările rele ale oleiului de pește Emulsiunea Scott nu le are.

Oleiul de pește deși este un puternic mijloc de întărire, se ia cu multă neplăcere, așa de mulți abzie de luarea lui. Atât oamenii mari, cât și copii, au nu numai o îndreptățită antipatie pentru el, dar nu îl pot nici mistui. Cu totul altfel este cu Emulsiunea Scott, care nu e altceva, decât un olei de pește gustos, ce se mistue cu ușurință.

După răceli, la trenare, reconvalențelor, oaselor slabe la copii, lipsei de aerelit, eșiri, cu greutate a dinților, fac servicii însemnate Emulsiunea Scott, pusă în circulațiune de câteva decenii.

Prețul original al unei sticle 2 cor. 50 fl. Trimitând cineva 50 fl. în marce postale la SCOTT et BOWNE, Viena VII. provocându-se la acest ziar, primește printr'o apotecă o sticlă de probă.

a) (275) 37—

Un tânăr român

căsătorit în etate de 27 ani, care posedă în scris și cettit afară de limba română, maghiară perfect și germană mai puțin, cunoscut întru câteva și în contabilitate, dorește a ocupa un post de conceptist, scriitor sau contabil la orice branșă.

(388) 1—3

Ofertele pe lângă comunicarea salariului, precum și a condițiilor sub care s'ar putea decide se ocupe postul și se adresează la Administrațiunea acestui ziar.

„Cassa de păstrare”, societate pe acții în Oltzakadát.

CONVOCALLRE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Cassa de păstrare” soc. pe acțiuni, s'au invitat, conform § 17 al statutelor societății, la

l-a adunare generală ordinară

care se va ținea Daminecă în 1 Martie 1914 st. n. la 11 ore a m. în loc. ului institutului.

Obiecte:

1. Deschiderea și constituirea adunării (§ 16).
2. Raportul anual al direcțiunei, bilanțul anului de gestiune 1913 și raportul comitetului de supraveghere.
3. Distribuira profitului curat și darea abso.utorului.
4. Alegerea comitetului de supraveghere pe un nou period de 3 ani (§ 40).

Domnii acționari, cari în sensul § 19 din statutele societății voesc a lua parte la adunare, în persoană s'au prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență, cel mult până în 28 Februarie 1914 st. n. la cassa institutului.

Dat Oltzakadát la 8 Febr. 1914.

Diracțiunea.

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Activa—Vaygon.		Mérleg számla 1913 évi dec. hó 31-én.		Pasiva—Teher.	
	K f		K f		K f
Cassa — Kézpénz	1,808-97	Capital societar — Részvénytőke	20,000—		
Cambii — Váltók	49,362-87	Fond de rezervă — Tartalék alap	9-88		
Obligațiuni — Kötelezvények	8,500—	Depuneri — Betétek	35,872-25		
		Interese tranzitoare — Átmeneti kamat	642-29		
		Profit net — Tiszta nyeresény	3,147-42		
	59,671-84		59-671-84		

Contul profit și pierdere.

Venite—Bevételek.		Nyereség és veszteség számla.		Eszte—Kiadások.	
	K f		K f		K f
Interese la depuneri — Betéti kamatok	2,266-93	Interese — Kamatok	5585-83		
Salare — Fizetések	600—	Provizioane — Jutalék	1472-96		
Spese — Költségek	817-74				
Contrib. 10% după interese de dep. — Betéti kamat adó	226-70				
Profit net — Tiszta nyeresény	3,147-79				
	7,058-79				

Dat Oltzakadát, în 31 Dec. 1913. — Kelt Oltzakadát, 1913 dec. hó 31 én.

Diracțiunea: — Az igazgatóság:

- Constantin Prie m. p. preș.elők   Simeon Moldovan m. p.
Toma Prie m. p.   Simion Grădinar m. p.   Ioan Dragomir m. p.
- Revăzut și sflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare — Megvizgáltatott és a fő és segédkönyvekkel összhangzásban tallátott.
- Dat Oltzakadát, în 8 Februarie 1914. — Kelt Oltzakadát, 1914 évi február hó 8-án.
- Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:
- Ilie Aleman m. p., prez.elők.   Dr. Octavian Prie m. p.   Ioan Prie m. p.
Nicolae Cruțu m. p.   Ilie Mateș m. p.   Pál István m. p.   Constantin Măhăra m. p.

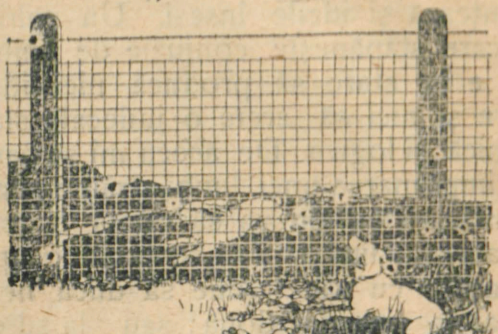
A apărut și se află de vânzare la Librării arhidiecezană, Sibiu:

Pocăiții.

Studiu pentru combaterea sectei pocăiților de Dr. Sebastian Stanca.

Prețul: 4 cor. + porto 20 fl.

Garduri colosal de ieftine.
Invențiune sensatională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea netrecătoare. Se face necută a patent. **Impletituri-Hungaria** mai din urmă mă suflată de z'nc.

Prețul per metru quadrat 32 bani și mai mult. A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de grătii, impletituri și gard, de sârmă.

Budapest VIII Üllői-ut 48/92.

Serviciu ieftin, prompt și conștientios. Catalog ilustrat gratuit și franco.

(387) 1—20

„Takarék pénztár”, részvénytársaság Oltzakadát.

MEGHIVO.

A takarékpénztár részvénytársaság „Oltzakadát” t. c. részvényesei az alapszabályok 17 § értelmében, ezennel meghivatnak az Oltzakadát, 1914 évi március hó 1-én d. e. II orakor az intézet helyiségében megtartandó

l-ső rendes közgyűlésre

Tárgysorozat:

1. A közgyűés megoyitása és alakulása. (16 §.)
  1. Az igazgatóságaak az 1913 üzleti évről szóló jelentése, az 1913 évi mérleg és a felügyelőbizottság jelentése.
  3. A tiszta nyaremény felosztása és a felmentvény megadása.
  4. A felügyelőbizottság egy új 3 évre terjedő időtartamra való magvlasztása (40 §).
- A részvényes urak k k a társaság 19 § értelmében a közgyűésen személyesen vagy meghatalmazottjak útján résztvenni szárdékoznak, felkértenek, hogy részvényeket és esetleg meghatalmazási okmányalkat az intézet pénztáránál legfeljebb 1914 évi február hó 28 ig betétbe helyezzeék.
- Kelt Oltzakadát, 1914 évi február hó 8 án.

Az igazgatóság.

„LUCEAFĂRUL”,

Cassa de economii, societate pe acții în Ploplaca.

takarékpenztár részvénytársaság Ploplakán.

CONVOCARÉ.

Domnii acționari ai cassei de economii „Luceafărul”, societate pe acții în Ploplaca (Poplăka) se convoacă prin aceasta la

a II-a adunare generală ordinară

pe Sâmbătă în 28 Februarie st. n. 1914, la orele 10 a. m. în localul școlii cu următorul

Program :

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere.
2. Aprobarea bilanțului pe 1913 și darea absoluturii direcțiunii și comitetului de supraveghere.
3. Distribuția profitului curat.
4. Fixarea marcelor de prezentă.

Notă: Acei domni acționari, cari vor să participe cu vot la adunarea generală, sunt poftiți a-și depune înainte de adunare „Certificatele” de acții, scrise pe numele lor, respective pe numele acelor pe cari îi reprezintă, precum și documentele de pleniopotență la cassa institutului în Ploplaca.

Ploplaca, la 4 Februarie 1914.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

Poplákai „Luceafărul” takarékpénztár részvénytársaság tek. részvényesei ezennel meghívotnak az 1914 évi február hó 28 án d. e. 10 órakor az iskolai épületben Poplákán megtartandó

II-dik rendes évi közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. Az igazgató-rág és felügyelő bizottság jelentése.
2. Az 1913 évi mérleg jóváhagyása és az igazgató-rág és felügyelő bizottság felmentésének megadása.
3. A tiszta nyereség felosztása.
4. A jelenleti díjak megállapítása.

Jegyzet: Azon részvényesek kik a közgyűlésen szavazati joggal résztvevni ohajtanak, felhívotnak, hogy a saját nevükön illetve azok nevén álló részvény igazolványokat akkét képviselnek, valamint felhatalmazási okmányokat a közgyűlés megnyitása előtt az intézet pénztáránál Poplákán letétbe helyezték.

Poplákán 1914 évi február hó 4 én

Az igazgatóság.

Contul bilanț la 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1913 évi Dec. hó 31 én.	Pasiva—Teher.	
Cassa în număr — Pénztári készlet	451 88	Capital societar — Részvénytőke	20,000—
Escompt — Váltok	29,837—	Fondul de rezervă — Tartalék alap	520—
Cambii cu acoperire hipotecară — Jelzálogos váltó kölcsön	28,334 76	Fond cultural — Közművelődési alap	20 46
Imprumuturi pe obligațiuni — Kötvénykölcsönök	10,015 43	Depuneri spre fructificare — Takarék betétek	45,324 96
Cont. int. decursive — Hátralékos kamatok	351 27	Interese anticipative — Előlegezett kamatok	1,360 30
Mobilier — Felszerelés	418—	Profit curat — Tiszta nyereség	2,140 02
Amortizare din mobilier — Leírás a felszerelésből	41 80		
	69,866 54		69,866 54

Contul profit și perdere.

Chelt — Kiadások.	Nyereség és veszteség számla.	Venite — Bevételek.	
Interese după depuneri — Béteti kamatok	1,376 39	Interese de escont — Leszámitolási váltókamat	1,527 23
Interese la fondul de rezervă — Kamatok	20 80	Interese hipotecare — Jelzálogos váltókamat	1,189 64
Dare directă — Egyenes adó	708 04	Interese după obligațiuni — Kötvénykölcsönök utáni kamatok	797 84
10% dare după int. de dep. — 10%-os béteti kamatok	144 11	Provizioni — Jutalék	1,039 85
Spese — Költségek	93 66		
Porto — Postadíj	5 74		
Amortizare din mobilier — Leírás a felszerelésből	41 80		
Marce de prezentă — Jelenleti jegyek	24—		
Profit curat — Tiszta nyereség	2,140 02		
	4,554 56		4,554 56

Poplăka la 31 Decembrie 1913.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

George Comșa m. p., Georgiu Molran m. p., Coman Baca m. p., I. Vițelariu m. p., președinte — elnök v.-președinte — alelnök cassar — pénztárnok contabil — könyvelő

Dr. Ioan Bucur m. p. Ioan Goția m. p. Maniu Surdu m. p.

S'a cenzurat și s'flat în consonanță cu cărțile purtate în ordine. — Felülvizsgáltott és a rendben vezetett könyvekkel egybehangyóak találattott.

Poplăka, la 4 Februarie 1914.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság:

Toma Modran m. p. Oprea Olariu m. p. Ioan Surdu m. p. Petru Opreș m. p. Ioan Neagu m. p.

„CREDITUL”,

inst. de credit și de econ. Zernești. takarék- és hitelintézet Zerneest.

CONVOCARÉ

la

a X-a adunare generală

a institutului de credit și economii, societate pe acțiuni „Creditul” în Zernești ce se va ținea Duminică în 1 Martie st. n. 1914 la 2 ore d. a. în localul institutului, la care sunt invitați cu toată onoarea toți domnii acționari a se prezenta în sensul § ului 20 din statutele societății.

Obiectele de pertractare sunt următoarele:

1. Alegerea a 2 notari și 3 verificatori
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere.
3. Statorirea bilanțului și a împărțirii profitului.
4. Intregirea direcțiunii prin alegerea a 3 membri.
5. Alegerea comitetului de supraveghere.
6. Alte propuneri eventuale.

Zernești, în 7 Februarie 1914.

Direcțiunea.

(385) 1—1

MEGHIVÓ

a „Creditul” zernești takarék- és hitelintézet részvénytársaságának vasárnap 1914 évi márczius hó 1-én délután 2 órakor az intézet helyiségében megtartandó

X-ik rendes közgyűlésre

melyre a részvényes urak az alapszabályok 20 §-a értelmében tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Két jegyző és három hitelesítő megválasztása.
2. Az igazgató-rág- és felügyelő bizottság évi jelentése.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyereség felosztása.
4. Az igazgató-rág kiegészítése 3 tag választása által.
5. A felügyelő bizottság választása.
6. Egéb esetleges indítványok.

Zerneest, 1914 évi február hó 7-én.

Az igazgatóság.

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1913. Dec. hó 31-én.	Pasiva—Teher.	
Cassa — Pénztári készlet	18,980 48	Capital social — Részvénytőke	160,000—
Cambii — Váltok	677,289 11	Fondul general de rezervă — Általános tartalék alap	35,700—
Cambii hip. — Jelzálogos váltok	106,741—	Fondul de penziuni — Nyugdíj alap	5,250—
Obligațiuni cu cavenți — Kölcsönök kötvényekre	117,684 97	Fondul cultural — Művelődési alap	4,590—
Efecte acții dela bănci — Érték papirok, részvények bankoktól	3,400—	Depuneri spre fructificare — Betétek	615,729 78
Realități, casa institutului — Ingatlanok, Bankháza	8,900—	Reescont — Visszleszámitolás	55,070—
Realități după amortizare	2,900—	Interese transitorii — Átmeneti kamatok	21,714 84
Leírás után	6,000—	Deposit de cassă — Pénztári batétek	2,324 20
Pro diverși — Különfélék	2,381 61	Profit curat — Tiszta nyereség	29,098 40
	932,477 17		932,477 17

Contul profit și perdere.

Spese—Kiadás.	Nyereség és veszteség számla.	Venite—Bevételek.	
Interese de depuneri spre fruct. — Kamat	31,084 78	Interese: — Kamatok:	
Salarii — Fizetések	2,160—	dela cambii — Váltók után	40,812 43
Spese — Költségek	1,510 04	dela cambii hipotecare — Jelzálogos váltók után	6,789 85
Contribuțiuni: — Adok:		dela oblig. cu cavenți — Kölcsön kölcsönök után	5,757 47
10% dare după int. de depun. 31/XII — 10% adó béteti kamatok után 31/XII	3,108 48	dela dep. la diferite bănci — Bet. különféle bankoknál u.	72 38
dare dir. și 10% după dep. 30/VI — 10% adó tökécsített béteti kamatok után 30/VI	4,814 53	Provizioni — Jutalékok	14,780 81
	7,923 01	Porto — Posta díj	453 65
Asigurațiune contra spargerei — Biztosítás betétséblen	16 27	Chirii — Házbér	12—
Profit curat — Tiszta nyereség	29,098 40	Profit transpus din anul 1912 — 1912 áthozat nyereség	3,113 90
	71,792 50		71,792 50

Zernești, în 31 Decembrie 1913. — Zerneest, 1913 évi december hó 31-én

Nicolae Garoiu Dr. Iancu Meșianu Ioan I. Comșa Nicolae Pană președinte. director. contabil.

Moise Micu Ioan Dan Dr. Eugeniu Meșianu Ioan Hamsea Costi Proca

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și l-am sflat în deplină regulă și consonanță cu registrele principale și auxiliare. — Alulirod felügyelő bizottság jelen számárakat megvizsgálván teljes rendben s. a szabályszerűen vezetett könyvekkel megegyezőek és helyesnek találottuk.

Zernești, în 7 Februarie 1914. — Zerneest, 1914 évi február hó 7-én.

Ioan Strofou, preș. Ioan Sperchez Ioan St. Coleșiu Bucur Meșian Iosif Oncioiu, revizor expert al „Solidarității”.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimăți evangeliști și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Requisite de scris se pot procura delă **Librăria arhidiecezană**

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896. Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

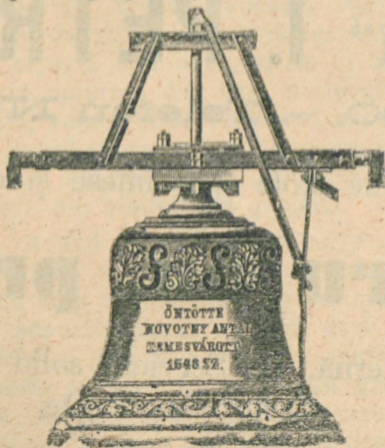
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le înțoaare cu ușurată în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (133) 31—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Preșuranturi ilustrate gratis.

„PLUGARIUL“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Oltșăcădate.

takarékpenztár részvénytársaság Oltșzakadaton.

CONVOCARÉ.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Plugariul“, societate pe acții în Oltșăcădate, se învîță pe baza statutelor la a XVI-a adunare generală ordinară

care se va ținea în 26 Februarie st. n. 1914 la 11 ore a. m. în Oltșăcădate (localul institutului) cu următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere asupra bilanțului anului de gestiune 1913 și darea absoluturului.
2. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere referitoare la împărțirea profitului.
3. Alegerea direcțiunii pe un nou period.
4. Statorirea salariilor funcționarilor.
5. Statorirea marcelor de prezență.
6. Eventualmente alte propuneri înscrise direcțiunii.

Domnii acționari sunt rugați conform statutelor, a-și depune acțiunile la cassa institutului, eventual la „Albina“ în Sibiu sau „Andreiana“ în Rășinar.

Oltșăcădate, în 8 Februarie 1914.

Direcțiunea.

MEGHIVO.

Az oltșzakadati „Plugariul“ takarék-pénztár részvénytársaság részvényes urai ezenel meghivatnak az alapszabály értelmében

a XVI-dik rendes közgyűlésre

mely 1914 évi február hó 26-án ú. n. délelőtt 11 órakor Oltșzakadaton (ez intézet helységében) fog megtartani a következő

Tárgysorozattal:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1913 évi mérlegre és a felmentés megadása.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság indítványa a tiszta nyereség felosztása iránt.
3. Az igazgatóság választása egy új időszakra.
4. A hivatalnokok fizetései megállapítása.
5. A jelenléti díjak megállapítása.
6. Esetleg az igazgatósághoz mási felterjesztett indítványok.

A részvényes úrak figyelmeztetnek az alapszabály értelmében, hogy részvényeiket az intézet pénztáránál, esetleg „Albina“ nál Nagyszeben vagy „Andreiana“-nál Resináron letegyék.

Oltșzakadaton, 1914. febr. hó 8 án.

Az igazgatóság.

„VENETIANA“

instituit de credit și econ., soc. pe acții în Venetia-inferioară

takarék és hitelintézet részvénytársaság, Alsóveniczen.

CONVOCARÉ.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Venetiana“ societate pe acții să invită conform §-lui 17 din statute la a XII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Venetia-inferioară la 1 Martie 1914 la 2 ore p. m.

Obiectele:

1. Alegerea unui notar și a 2 membrii verificatori.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre bilanțul anului 1913 și darea absoluturului.
3. Impărțirea profitului curat de pe anul 1913 și cetirea bilanțului.
4. Alegerea a doi membrii în direcțiune conform statutelor.
5. Statorirea marcelor de prezență.
6. Ridicarea capitalului fundamental dela 20.000 la 40.000 din fondul de rezervă.
7. Eventuale propuneri.

Venetia inferioră, în 1 Febr 1914.

Direcțiunea.

(886) 1-1

MEGHIVO.

Az alsó veniczei „Venetiana“ takarék-pénztár részvénytársaság részvényes urai a szabály rendelet 17 § sa értelmében meghivatnak a

XII-ik rendes közgyűlésre

mely Alsóveniczeá 1914. évi márczius hó 1 én d. u 2 órakor fog megtartani a következő

Tárgysorozattal:

1. Egy jegyző és 2 bizottsági tag megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az intézet 1913 évi működéséről és a felmentés megadása.
3. Az 1913 évi végével lezárt mérleg-számla felolvasása és tiszta nyereség felosztása.
4. 2 igazgatósági tag megválasztása az alapszabály szerint.
5. Jelenléti díj megállapítása.
6. Az alapítók felemelése 20 000 koronáról 40 000 koronára.
7. Indítványok.

Alsóveniczen, 1914 febr. hó 1 éa.

Az igazgatóság.

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1913 Dec. hó 31 éa.	Pasiva—Teher.	
Cassa în numerar — Kézpénz	2,537.41	Capital social — Részvénytőke	50,000.00
Cambii escontate — Leszámitolt váltók	218,695.70	Fond de rezervă — Tartalékalap	17,600.00
Imprumuturi pe obligațiuni — Kötvény kölcsön	60,150.00	Fond de binefaceri — Jótékonyalap	1,300.00
Acțiuni dela bănci — Bankrészvények	1,200.00	Depuneri spre fruct. — Takarék betétek	173,586.24
Interese restante — Hátralékos kamatok	2,978.65	Reescont — Visszleszámitolt váltók	27,060.00
		Dividendă nerid. — Fel nem vett osztalék	179.00
		Tantiemă nerid. — Fel nem vett jutalék	63.78
		Creditori — Hitelezők	503.04
		Interese anticip. — Előlegezett kamatok	7,399.85
		Profit transp. din 1912 — áthozott nyereség 1912 évről	140.66
		Profit curat — Tiszta nyereség	7,729.15
	285,561.76		7,869.81

Contul profit și pierdere.

Esșite — Kiadások.	Nyereség és veszteség számla.	Venite — Bevételek.	
Interese de depuneri — Betéti kamatok	9,772.70	Profit transpus din 1912 — Áthozott nyereség 1912 évről	140.66
Interese la fondul de rezervă — Tartalék alap utáni kamatok	1,310.79	Interese de escompt — Leszámitolási váltók kam.	20,719.79
Dare directă — Egyenes adó	1,456.76	Interese după obligațiuni — Kötvény kölcsönök utáni kamatok	1,539.22
10% dare după interese de depuneri — 10%-os betéti kam. adó	977.27	Provizțiuni — Jutalék	1,229.92
Salare — Fizetések	1,000.00		
Spese — Költség:			
Chirie, luminat, încălzit, tipărit. etc.	1,024.26		
Házbér, világítás, fűtés, nyomtatványok	248.00		
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	248.00		
Profit transpus din 1912 — áthozott nyereség 1912 évről	140.66		
Profit curat — Tiszta nyereség	7,729.15		
	28,659.59		28,659.59

Oltșăcădate — Oltșzakadát, la 31 Decembrie 1913.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Ioan Căndea mp., președinte. Dr. Ioan Bucur mp. Dr. Ioan Fruma mp.
Toma Măhăra mp. Ioan Georgescu mp. Mateiu C. Jiga mp, rev. exp. al „Solidarității“.
Revăzut și aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare. — Megvizsgáltott és a fő és segéd könyvekkel összehangzásban találattott.

Oltșăcădate — Oltșzakadát, la 8 Februarie 1914.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Ilie Stanciu m. p. Ioan Moisin m. p. Constantin Stefan m. p.

Contul bilanț la 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1913. Dec. hó 31-én.	Pasiva—Teher.	
Cassa în număr — Pénztárkészlet	1,864.95	Capital de acțiuni — Alapítók	20,000.00
Cambii escomptate — Leszámitolt váltók	212,863.00	Fond de rezervă — Tartalékalap	30,005.00
Cambii cu acop. hip. — Jelzál.	61,111.00	Fond cultural — Közművelődési alap	1,463.40
bizt. váltókölcsön	273,974.00	Depuneri — Takarék betétek	206,127.41
Imprum. cu oblig. — Kötvény kölcsönök	14,285.00	Reescompt — Visszleszámitolás	16,450.00
Debitori — Adosok	103.00	Creditori — Hitelezők	1,835.32
	290,229.95	Dividendă neridicată — Fel nem vett oszt.	70.00
		Interese trans. antic. — Előre befolyt kam.	5,921.00
		Profit curat — Tiszta nyereség	8,357.81
			290,229.95

Contul profit și pierdere.

Debit — Tartozik.	Nyereség és veszteség számla.	Credit — Követel.	
Interese de dep. — Takarék betéti kam.	11,826.52	Interese — Kamatok:	
Spese — Költségek:		Interese de escompt — Leszámitolt kamatok	17,069.00
Chirie — Házbér	200.00	Interese de cred. camb. — Jelz. bizt. kamatok	4,279.53
Salare — Fizetések	2,800.00	Interese de credite pers. — Kötvény kam. k	1,363.76
Spese de birou — Irodai kölcsönök	333.50	Provizțiuni — Jutalékok	4,259.91
Porto — Posta díj	50.42		
Contribuțiune — Adó:			
dare directă și arunc. — Egyenes és pótdó	2,171.29		
10% dare după int. de dep. — 10% betéti kam. adó	1,182.65		
Profit curat — Tiszta nyereség	8,557.82		
	26,972.20		26,972.20

Venetia inferioră, 31 Decembrie 1913. — Alsóveniczeá, 1913. dec. hó 31 éa.

George Comanicu m. p., Nicolae Cornea m. p., Mihail Ganea m. p.,
dir. exec. — igazgató. cassar — pénztárn. contabil — könyvelő.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

George Halmagyi m. p., Rosalim Mija m. p., Ioan Popița m. p.,
George Pop m. p., Nicolae Cornea m. p., Mateiu Mateiu m. p.

Conturile prezente conferându-se cu registrele principale și auxiliare s'au sflat exacte. — Alul rott felügyelő bizottság a jelen számlákat megvizsgáltuk, valamint a fő és mellékkönyvekkel összehasonlítva azokat, mindenben helyesnek találtuk.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Venetia inferioră, în 31 Ianuarie 1914. — Alsóveniczeá, 1914. január hó 31 ár.
Zosim Oana m. p., Valeriu Sassebesi m. p., Georgiu Ciocan m. p., Nicolae Stoica m. p.,
George Șuteică m. p., George Fuciu m. p., Supracontrolat — Feü vizsgált.

REVERENZI!

La „Croitoria Universală“ I. PETRASCU

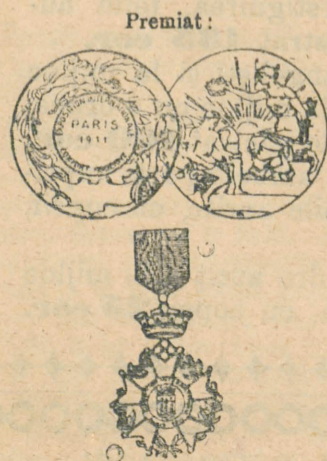
Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate.

Spriginiți industria română.

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

Expoziția universală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur.